

Lublin, 13. 06. 2024

Łukasz Mateusz Maj

Wydział Filologiczny UMCS

Instytut Językoznawstwa i Literaturoznawstwa

Katedra Logopedii i Językoznawstwa Stosowanego

„Zachowania komunikacyjne osób z zespołem Aspergera”

– streszczenie rozprawy doktorskiej

Rozprawa „Zachowania komunikacyjne osób z zespołem Aspergera” jest efektem pracy badawczej poświęconej zachowaniom komunikacyjnym osób zdiagnozowanych w spektrum autyzmu. Podstawowym deficytem rozpoznawanym u osób w spektrum autyzmu, do którego należy zespół Aspergera jest społeczny wymiar komunikacji. Ze względu na pojemność terminu *spektrum autyzmu* i duże zróżnicowanie pacjentów – od niemówiących po takich, u których poszczególne podsystemy języka się rozwinęły, ocena umiejętności komunikacyjnych nadal wydaje się być niepełna i wymaga poszerzenia. Poszukiwanie możliwości opisu zachowań komunikacyjnych osób w spektrum autyzmu stało się kanwą do powstania niniejszej pracy.

Celem pracy jest poszerzenie perspektywy naukowej, odnoszącej się do zaburzeń mowy uwarunkowanych inną niż neurotypowa ścieżka rozwoju. Wyniki badań opisane w dysertacji pozwolą na określenie wyznaczników cech, które będą być może pomocne w różnicowaniu objawów językowych i komunikacyjnych osób z zespołem Aspergera. Badaniami została objęta trzydziestoosobowa grupa dzieci oraz dorosłych. Opracowane narzędzie badawcze w postaci kwestionariusza zdjęć uwzględniającego różne aspekty interakcyjnego podejścia do komunikacji, pozwoliło na zebranie dużej ilości faktów językowych. Uzyskany materiał językowy został przeanalizowany pod kątem umiejętności odczytywania i projektowania zachowań komunikacyjnych, rodzaju reakcji dialogowych występujących u badanych oraz operatorów metatekstowych.

Praca doktorska składa się z dwóch części: teoretycznej i empirycznej. Część teoretyczna zawiera rozdziały dotyczące języka i komunikacji oraz opisu zespołu Aspergera – jego objawów i patomechanizmu. W części teoretycznej znalazł się także rozdział opisujący metodologiczne podstawy badań, zawiera informacje o metodach i narzędziach badawczych

oraz sformułowane pytania i hipotezy badawcze. Część empiryczna to analiza zachowań komunikacyjnych osób z zespołem Aspergera, przeprowadzona na podstawie badań własnych. Ponadto w tej części znalazły się wyniki i interpretacja badań oraz wnioski z przeprowadzonego postępowania badawczego. Praca zawiera bibliografię i jest opatrzona spisem tabel oraz wykresów. Do pracy dołączony jest aneks z narzędziem badawczym i protokołami z przebiegu badań.

Zulka M. Hg'

Lublin, 13.06.2024